

AKIT A RÁKOSI ÉRÁBAN KITELEPÍTETTEK

A templomépitő Jantsits Tibor élete és munkássága (II. rész)

Jantsits Tibor már az egyetemi évek alatt aktív közéleti emberként elnöke volt az intézet Szent Imre Körének. Katonai szolgálatát a fehérvári 10. huszáregységnél teljesítette. Hivatali pályafutását az Országos Központi Hitelszövetkezetenél kezdte, majd segédfogalmazóként a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumban lett közoktató, majd fogalmazó, titkár és osztálytanácsos lett. 1927-ben már

miniszteri tanácsosként, a minisztériumi Alapítványi Osztály (Katolikus Egyházügyi Osztály) helyettes vezetőjének székében találjuk. Érdekes a sződi plébánossal folytatott levelezését is a M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium I. Főosztálya, vagy VIII. C. Ügyosztálya, Bp., V. kerület, Hold utca 16. fejlécű levélpapíron folytatta. A minisztériumban a vallásalap intézményeknek történő elosztásával foglalkozott, ezért is tudott a sződligeti templom építéséhez oly sok támogatást kieszközölni.

A család Budapesten az Üllői úton egy épületben lakott a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár könyvtáros-történész igazgatójával, Dr. Kremmer Dezsővel (Keszthely, 1879 – Bp., 1926), a ligetiek akkori világi elnökével, aki felhívta figyelmüket egy eladó sződligeti házra. Fiatal, ismeretlenként 1924-ben vásárolta meg a két szobás, földszintes sződligeti nyaralót, amely a mai új iskola helyén állt (Rákóczi u. 1-3. szám). Jantsits Tibor az elhunyt Kremmer után 1926. július 19-től volt az egyházközség világi elnöke (Kremmer 1923-1926 között Masek Györg-

gyel volt társelnök, mert a világi elnök Floch-Reyhersberg földbirtokos volt). Elsősorban neki köszönhető a templom felépítése, melynek felszentelésekor dr. Hanauer István váci püspök személyesen adta át neki a pápa által adományozott Pro Ecclesia Pontifice (az egyházért és a pápáért) rendjelet. Az elnök érdemeit elismerendő 1934-ben püspöki engedéllyel, névnapjára a kegyúri padok mintájára, egy díszes, négy személyes padot helyeztek el a sződligeti templomban a szentély jobb oldalán lévő oratóriumban (ez a pad már nincs a templomban).

A tábla jelenleg a templom bal oldalán lévő első nagyobb méretű padon található. A tábla felirata a következő:

„TISZTELETPAD
Dr. Jantsits Tibor
egyházközségi világi elnök
és családja részére.
Felajánlották a hívek
1934. év április hó 15-én.”

1936-ban, a munkássága tíz éves elnöki jubileumának díszülésén vezetett jegyzőkönyv szerint, az egyház addig elért eredményeit 90 százalékban neki tulajdonították, mint írják: „Buzdított, kért, könyörgött, ösztökélt, ha kellett erőszakoskodva is – mely csak javára szolgált a közösségnek, hogy nagy álma valóra váljék”. A család ajándéka 1934-ből a templomi keresztút XII. állomásának képe. Párját ritkító, ahogy 1927-1938 között az egyházközség működését, egy-egy évének eseményeit, a legfőbb kiadásokat és bevételeket a legnagyobb nyilvánosság elé tárva a Magyar Királyi Egyetemi Nyomda által kiadott 25-30 oldalas évkönyvekben, olvasmányos stílusban „Jelentés a Sződligeti Római

Katolikus Egyházközség működéséről” címen közzétette. Megszervezte a Katolikus Legényegyletet (KALOT), szorgalmazta a templom falára Szent István emléktábla elhelyezését. A Historia Domus Szödligetiensis, – azaz a szödligeti rk. egyház XX. századi, rövid történetét tartalmazó, a falu papja által vezetett naplójellegű könyv – szerint, sajnos nem csak a templom felépítése körül kelt el segítsége, hanem az újjáépítés során is. Ugyanis 1944. december 9-én Felsőgöd irányából a faluban tartózkodó oroszokat aknával lövő németek lövedéke súlyosan megromgálta a templom tetőszerkezetét, mely középen beszakadt. Dr. Tomory János, aki a falu plébánosa volt 1946-1948 között, a megsérült templomot látva a következőket írta: „Milyen tapintatos az Isteni gondviselés, hogy dr. Jantsits Tibor világi elnökünk nem látja a templom romjait, élete, hite, buzgósága remekművét.”

Jantsits Tibor a minisztériummal 1944-ben nem menekült nyugatra, ennek ellenére 1946-ban munkájából elbocsátották. Ezt követően nem taníthatott tovább, a budapesti Belvárosi Plébánián is csak, mint pénzbeszedő kaphatott munkát.

Hol tartózkodott a háború után a Jantsits család? Osztályidegenként (miniszteri tanácsossága miatt) 1951-ben megvonták nyugdíját, és 1951-1953 között családjával együtt kitelepítettek a Hajdú-Bihar megyei Nagyrábéra

egy olyan kulák családhoz, akikhez három családot szállásoltak el. Itt két évig mezőgazdasági munkát végeztek: répaegyelés, cirokfésülés, kukaricatórés, kévekötés volt a feladatuk. Később szödligeti házukat annak ellenére, hogy csupán két szobás volt államosították. Az 1950-es évek elején a legsötétebb Rákosi érában már a család budapesti lakását is elvették. A kitelepítés után, 1953-tól Szödligeten egy ismerősnél csupán szívességből húzhatták meg magukat. Volt munkahelye, a minisztérium egyik aranydiplomájához sem állította ki a szükséges igazolást.

Jantsits felekezeti vezetőtársaival egy-egy cél érdekében rendszeresen gyűjtött a hívektől is, de kapcsolatai révén 1945-ben a templom újjáépítéséhez (helyreállításához) jelentős támogatást szerzett, valamint az 1964-ben befejeződő tatarozás is az ő „utánjárásának” volt köszönhető.

Jantsits 1957-ben a templomszentelés 25. évfordulójára szervezett ünnepségen szerencsére vendégként részt vehetett. A Historia Domus utoljára 1970-ben írt róla: „Az egyházközség világi elnöke Pestre költözött, így egy óriási segítőnket veszítettük el. Jantsits Tibor ekkor már 79 éves volt, majd Budapesten öt évvel később, 84 éves korában érte a halál.

Felesége, Jantsits Tiborné szül. rajnai Emericzy Gabriella (Debrecen, 1893 - Bp., 1978) a szödligeti egyházközség önállósulása idején „felügyelői” tisztséget töltött be az egyházi szervezetben, majd a Budapesti Központi Oltáregyesületben tevékenykedett, ezután a szödligeti Oltáregyesület elnöknője lett. Jantsitsné az 1929-es harangszenteléskor haranganya volt. Felesége Budapesten 1978-ban csakúgy, mint férje 84 éves korában hunyt el. Gyermekük; fiuk: Dr. J. Tibor (1919-1993) jogász, Martonvásáron a kutatóintézet gazdaságában pénzügyi területen dolgozott. Lányuk: Gabriella (szül.: Bp., 1922), aki még gyermekként rózsacsokorral köszöntötte az 1932. au-

gusztus 14-én, a templomszentelésre érkező váci püspököt, később hivatásában művészettörténészként orvosi szakkönyvek illusztrálását kutatta. A 86 éves kandidátus Dr. Jantsits Gabinéli, a SOTE volt könyvtárosaként Budapesten él. 1990-ben a Medicina Könyvkiadónál jelent meg a „Magyar orvosok arcképei” című könyve. J. Tibor unokája, Klára (szül.: 1952) agrármérnök végzettséget szerzett.

Jantsits Tibor (Kecskemét, 1891 – Bp., 1975) pápai kitüntetés és több személyes tárgya egy ideig a plébánián egy emlékszobában volt kiállítva, majd azokat lánya a váci Egyházmegyei Gyűjteménynek ajándékozta.

Párhuzam fedezhető fel Jantsits és a hasonló utat bejárt felsőgödi élő pilismaróti Bozóky Gyula (Nagyvárad, 1878 – Felsőgöd, 1954) vezérkari ezredes élete és munkássága között. Idegenből jött betelepülőként mindketten a helyi templom építése körül bábáskodtak, a templomépítés motorjává váltak. (A felsőgödi katolikus templom 1923-1924. évben épült.)

Szödliget Község új Képviselő-testülete 2007. augusztus 12-én, a templom építésének 75. évfordulóján Dr. Jantsits Tibornak posztumusz Szödligetért Emlékplakettet adományozott, ezzel is tisztelegve a korábban meghurcolt lokálpatrióta elnök maradandó munkássága előtt!

Volentics Gyula